

je stopal pontifikat, domači župnik g. Mirko Pejaković v ornatu. Za njim je stopal kraljevi okrajni predstojnik g. Josip Zulehner, obkrožen z gospodi okrajnimi in občinskimi uradniki, mnogimi duhovniki, zdravniki itd. Da je temu odličnemu izprevedu dalo značaj, da je to prava učiteljska slavnost, mnogobrojno zbrano učiteljstvo, se razume samo ob sebi. Sin in vnuk našega slavljenca, blagopokojnega Ivana Filipovića, sta bila ob vsi proslavi predmet posebne pažnje in osobitega spoštovanja.

Vso pot od šole do rojstnega doma Ivana Filipovića je dajal narod duška radostnim srcem s klicanjem: „Živjeli!“ ter z mahanjem z robci in klobuki. Ko smo dospeli na mesto, je zavladal mir kot v cerkvi. Vsi so stali ob slavnostnem prostoru odkritih glav in resno veselih lic. Nebo je bilo vedro in divno, z njega so se spuščali zlati solnčni plameni kakor da nosijo do nas sveto milost in božji blagoslov.

Na govorniški oder stopi prvi predsednik odbora gosp. Luka Ergotić, umirovljeni bilježnik. Govornik očrta z jedrovitimi besedami, kako se je došlo do spominske plošče, zahvali se, ki so zanj kaj darovali, in da znamenje, da padl zastor. Ob neopisno navdušenem klicanju „Slava mu!“ je bila odkrita spominska plošča, ki je vsem izredno ugajala. Sedaj stopi pred njo celebrant, da opravi blagoslov; narod je pobožno slušal sveto opravilo in ga spremljal z molitvami. Ko je mestni župan izjavil, da sprejme spominsko ploščo v občinsko last, da bo pazil nanjo in jo čuval kot nekaj svetega, ko je odpel pevski zbor učiteljev Filipovićevo himno, stopi na govorniški oder zagrebški ravnatelj-učitelj Josip Klobučar, ki govori kot zastopnik „Saveza hrv. učitelj. društava“ in „Hrv. pedagog.-književnog zbora“. Njegov govor so na mnogih mestih prekinjali slavaklici.

Za tem je očrtala v krasnem vezanem govoru, ki ga je zložil Josip Binički, domača učenka s čuvstvom in milim glasom markantne poteze v življenju in delovanju Ivana Filipovića. Potem stopi na govorniški oder domači ravnatelj-učitelj A. Vidaković, ki izpregovori mnogosrčno besedo gostom, učiteljstvu, narodu in končno mladini, vse najlepše zahvaljujoč za častno udeležbo ter jim priporočujoč, da ohranijo v blagem spominu velikega domoljuba, ki je bil vzor vseh rodoljubnih vrlin, ki naj bodo vsem pred očmi pri delu na polju narodne prosvete in sreče hrvaškega naroda. Končno pozdravi g. Rožić kot zastopnik učiteljskega društva za mesto Osijek in okolico z izbranimi besedami vse prisotne in čestita Veliki Kopanici na tej slavnosti, potem pa zapojejo vsi narodno himno „Lijepa naša domovina“. V istem redu, v katerem je došel, se je tudi vrnil izprevod v šolo. Narod pa je pristopil k spominski plošči, da jo vidi in da se divi temu lepemu delu. Starci in starke, daljni rojaki, znanci in spoštovalci so poljubljali podobo svoje dike in svojega ponosa, a našega prvaka in velikana Ivana Filipovića, ki mu bodi slava in zopet slava! Josip Klobučar.

### Galicija.

Iz Levova nam pišejo: Pri zadnjih volitvah v levovski občinski svet se je posrečilo učiteljstvu — čast njegovi izborni organizaciji! — da je spravilo po živahni volilni borbi dva svoja tovariša, učitelja Kornela Javorskega in Jana Dolskega, v občinski svet. V imenu neke skupine volilcev pa je proti tej izvolitvi protestoval advokat dr. Obminski ter je zahteval nje anulacijo, češ, da nimajo ljudskošolski učitelji kot mestni uradniki pasivne volilne pravice v občinski svet. Pri verifikaciji volitve je občinski svet zavrgel Obmin-

skega protest z motivacijo, da ni po neki razsodbi upravnega sodišča smatrati ljudskošolskih učiteljev občinskim funkcijonarjem. Dr. Obminski pa ni hotel odnehati, nego se je pri-tožil proti temu sklepu občinskega sveta na upravno sodišče.

Pred kratkim so bili tožniki, predsedstvo občinskega sveta in oba v levovski obč. svet. izvoljena učitelja obveščeni, da je upravno sodišče o tej principijelno važni zadevi, za katero se, kakor je razvidno iz mnogih dopisov, ki jih prejema levovsko učiteljsko društvo, živo zanimajo tudi učiteljske organizacije drugih kronovin, razpisalo razpravo na dan 15. kimavca t. l.

## Društveni vestnik.

### Kranjsko.

Glavno zborovanje postojinskega učit. društva se vrši dne 3. avgusta ob 10 $\frac{1}{2}$  uri dop. v šolskem poslopju s sledečim vzporedom: 1.) Pozdrav predsednikov. 2.) Poročilo tajnikovo. 3.) Poročilo blagajnikovo. 4.) Volitev pregledovalcev računov. 5.) Volitev 7 odbornikov. 6.) Nasveti. O d b o r.

### Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 23. julija na Vranskem. Zborovanju, ki je bilo dobro obiskano, so prisostvovali tudi sledeči gostje: gospa in gđe. Meglič, gđe. Grebene, g. Fischer ter jurist g. Kodermann. Prav presrečno je pozdravil zborovalce najprej g. Meglič, nadučitelj na Vranskem, potem pa predsednik društva g. Farčnik. Zanimivo je bilo predavanje g. Stritarja: „Prva skrb“ po formalnih stopnjah. Vsem je predavanje ugajalo, samo po naših mislih je bila vsa učna slika nekoliko preveč komplicirana in malo pretežavna za drugo, oziroma tretje šolsko leto. Predavanju je sledila živahna debata. Živahen razgovor se je unel radi ustanovitve čebelarkega društva. Društvo se bo v kratkem ustanovilo in se je v ta namen že izvolil osnovalni odbor, ki naj vse potrebno ukrene, potem pa skliče ustanovni občni zbor. Društvo obeta biti velike važnosti za savinjsko dolino. V osnovalni odbor so bili izvoljeni gg.: Farčnik, Marschitz, Meglič in Zdolšek. G. Zotter je priporočal „Šolsko matico“, rekoč, da je sveta dolžnost vsakega slovenskega učitelja, da je naročnik „Šolske matice“. Prihodnje zborovanje se vrši v sredi meseca oktobra v Letušu. Omeniti moram tudi, da se je g. predsednik tekom zborovanja spominjal dveh članov — jubilarov: g. Megliča in gđe. Snideršič. Prvi obhaja letos tridesetletnico, druga pa petindvajsetletnico učiteljevanja na Vranskem. Obema želimo, da bi še mnogo, mnogo let delovala v prid in blagor naše mladine in našega naroda. Živela! Poleg tega vselega dogodka bodi mi dovoljena še sledeča neljuba opazka. V našem okraju imamo štirirazrednico, na kateri učiteljmeta dve mladi gospodični in en mlad gospod, ki se pa tako zanimajo za naša zborovanja, da so vedno odsotni. Gospoda, če se zboruje poleti ob krasnem vremenu in če se ne potrudijo priti k zborovanju najbližje, jedva 5 km oddaljene učne osebe, je to neodpušljivo. Mi si hočemo to dobro zapomniti, da bomo vsaj vedeli, s kom imamo opraviti. Kdor ni z nami, je zoper nas. In res je tako! . . . Po zborovanju smo se zbrali na vrtu gostilnice „Slovan“, kjer smo izpregovorili še marsikatero besedo ter ostali pozno v noč skupaj.

Iz ormoškega okraja nam pišejo: Mnogobrojna udeležitev zborovanja okrajnega učiteljskega društva ormoškega je pokazala, da je društveni odbor pravo zadel, ko je določil trg središki za zborovanje dne 2. julija. Ker je bila takrat zaradi boleznih središka šola zaprta, se je zborovanje vršilo v občinski sobani.

Kot gostje so društvo počastili gg.: župan središki Jos. Šinko, dež. poslanec Ivan Kočevar, in veletržec Makso Robič, katere je društveni načelnik g. A. Porekar prav presrečno pozdravil. — Ta posest mora učiteljstvo ormoškega

okraja z zadovoljnostjo utešiti, ker kaže, da se za šolo, učiteljstvo in njegovo delovanje v šoli začenejo zanimati tudi drugi sloji, ki imajo dostikrat priliko in voljo s svojo vplivno besedo marsikaj doseči, kar je šoli in učiteljstvu v ugled, narodni naobrazbi pa v korist. Seveda so še tudi kraji, ki so učitelju pekel, ali pa kjer se za „školnika“ zanimajo en mesec pred veselico. Nadalje se je zborovanja tudi udeležil g. gimn. abit. iz Varaždina g. Jak. Hrga ter častni član okrajnega učit. društva ormoškega, znani hrvaški pisatelj, rodom Slovenec, g. Dav. Trstenjak, ravnatelj višje dekliške šole v Gospiču. Zadnjemu so zborovalci na pozdrav g. predsednika naredili navdušeno priznalno ovacijo. Obljubljeno podavanje o telegrafiji brez žic je moralo odpasti, ker se isto brez inženerja Ljubše ni moglo vršiti. A imeli smo pa za to drugo — žensko moč, ki nam je brez zvezka v rokah podala jasno sliko o zadnjem učiteljskem izletu iz Brežic v Zagreb. Gospodična Julika Valentinčič je strla led, pokazala, da znajo tudi gospodične dobro in gladko govoriti v zborovanjih. Gospodična Valentinčič je v svojem govoru opisala zanimivo, a tožno potovanje v Zagreb, nam pripovedovala, kako so bili pozdravljeni na različnih postajah, kako sprejeti v Zagrebu. Pravila nam je različne žalostne, pa tudi prijetne dogodljaje, ki jih je doživela z drugimi tovarišicami in tovariši že na poti in potem v Zagrebu.

Gosp. Martin Šalamun je svoj govor o geometričnem oblikoslovju častno rešil. Prosi se, da se prihodnjič zopet katera gospodična oglasi. Saj ni treba dosti; parola: Le preveč nikar! in sicer dne 6. avgusta pri Sv. Lenartu; kamor prav prijazno vabi gospod Ivan Kosi.

### Goriško.

Redni občni zbor tolminskega učiteljskega društva zboruje dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri v prostorih šolskega poslopja v Boveu s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Prememba pravil. 3. Poročilo tajnika. 4. Dopisi. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev društvenega odbora. K polnoštevilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

## Književnost in umetnost.

„Popotnik“ prinaša v 7. številki to-le vsebino: 1. Fr. Hubad: Kranjski pristaši formalnih stopenj in njih kritik. — 2. V. Bežek: O formalnih in didaktičnih stopnjah in pa o razvijajoče-upodablajočem ponku. — 3. D. P.: Nekaj o ponku v oddelkih. — 4. Iv. Šega: Pedagoški utrinki (LXXIII.—LXXVI.). — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Pedagoški paberki. Kronika. — Ta številka „Popotnika“ nam kaže, da je postal boj za formalne stopnje do skrajnosti resen, torej boj na življenje in smrt. Saj je prav! Ljudje naj pokažejo, kaj in koliko znajo. Čez toliko in toliko let se bodo bojevali za druge stvari!

Mali vitez (Pan Volodijevski). Tega Sienkiewiczovega romana v Podravskega prevodu je izšel doslej že 14. zvezek. Cena vsakemu zvezku 40 h.

## Vestnik.

Osebnosti. G. dr. Vladimir Levec, sin g. ravnatelja Frančiška Levca, je imenovan izrednim profesorjem nemške pravne zgodovine na nemško-francoskem vseučilišču v Švici. Novi profesor je star šele 26 let. Nemci nam oponašajo, da nimamo za slovensko vseučilišče sposobnih mož. Seveda jih nimamo, ker si morajo drugod iskati kruha, ker ga jim avstrijska vlada ne da na domačih tleh. Mlademu profesorju naše iskrene čestitke! — Profesorja na ljubljanskem učiteljskem, gg. Funtek in Sucher, sta pomaknjena v VIII. činovni razred. — Ravnatelj Frančišek Levec je imenovan deželnim šolskim nadzornikom za Kranjsko, deželni šolski nadzornik Peter Končnik pa je premeščen v isti lastnosti na Štajersko.

† Matevž Žužek. Umrli je, ko je iskal zdravje v svojem rojstnem kraju, v Velikih Laščah, Matevž Žužek, ki je dovršil ljubljansko učiteljsko, prebil potem eno leto pri vojakih ter se naposled posvetil igralski umetnosti. Igral je nekaj časa v ljubljanskem gledališču, zadnja leta pa je bil režiser „Dramatičnega društva“ v Trstu, kjer si je pridobil za razvitek slovenskega gledališča na periferiji mnogo zaslug. Bil je ljubezniv in dovtipen družabnik ter spreten igravec, ki bi se gotovo razvil do pravega umetnika, da ni upihnila smrt tako zgodaj luči njegovemu mlademu življenju. P. v. m.!

Odlikovanje. Na Črnučah pri Ljubljani je občinski odbor soglasno zvolil šolskega voditelja g. Jožefa Gregorina svojim častnim članom za premnoge zasluge, ki si jih je pridobil za tamošnje šole in občino v petindvajsetih letih svojega službovanja in plodonosnega delovanja. Torej se vendar še dobe ljudje, ki znajo dostojno ceniti učiteljevo delovanje. Svojemu vrlemu tovarišu iskreno čestitamo!

Danes tako — jutri drugače! Konstatujemo samo to, kar se je resnično zgodilo. Višje šolske gosposke vedno priporočajo nadaljno izobrazbo učiteljstva. Učiteljstvo samo hrepeni po nji in žrtvuje zanjo mnogo časa, denarja pa toliko, kolikor največ more spričo svojih sijajnih dohodkov. Neka učiteljica na Kranjskem (ime kraja in učiteljice je našemu uredništvu dobro znano) je prosila v lanskim počitnicah za dopust, da bi na lastne stroške obiskovala dunajski pedagogij, torej da bi tudi s svojim denarjem plačevala svojo namestnico, ker se razume ob sebi, da nimajo denarja za našo nadaljno izobrazbo. (Opozarjamo samo na famozne 4 krone!) Ali kaj se je zgodilo? Tisti, ki bi morali pospeševati nadaljno izobrazbo učiteljstva, zlasti če jih ne stane niti vinarja, so zavrnili učiteljico prošnjo s čudovito motivacijo, da nam ni treba učenih učiteljic. Učiteljica je torej morala ostati doma. Potem so začeli s pripravami za izobraževalni kurz kranjskega učiteljstva. Te priprave so dozorele tako daleč, da tistega kurza sploh ne bo. V nervoznem pričakovanju, kaj bo in česa ne bo, se je bližalo šolsko leto h koncu, in dotična učiteljica je zopet prosila za dopust, ker živi v prijetni nadeji, da je našim gosposkam ne samo v teoriji, temveč tudi v praksi res kaj do tega, da se učiteljstvo nadalje izobražuje. Kako se pa glasi sedaj rešitev učiteljice prošnje? Sedaj ji je dovoljen dopust, toda samo pod pogojem, ako dobi dotična učiteljica staro, izkušeno namestnico, ki bi seveda morala pustiti svojo službo ter iti njo suprirat za 66 K 66 h na mesec. Da pa ni na svetu lažje izvedljivega pogoja kakor je ta, je vsakemu človeku jasno in umljivo, torej tudi vsakdo z dotično učiteljico vred ve, da ne bo na ta način in ob takem pospeševanju nadaljne izobrazbe učiteljstva nikoli obiskovala predavanj na dunajskem pedagogiju. Da je tako ravnanje popolnoma konsekvantno, da docela odgovarja „modernim“ naziranjem gotovih krogov, da naposled tudi sodi v razsvitleni XX. vek, ni treba posebej poudariti. Iz veselega srca vzklikamo samo: Srečno učiteljstvo, ki te vladajo taki prijatelji! —

Nikdar nimamo miru! Leto in dan je upreženo učiteljstvo v delo in napore, a v počitnicah mu ne dajo miru! Našim čitateljem so še gotovo v spominu boji, ki smo jih imeli s prireditelji duhovnih vaj za učitelje. Teh sedaj — hvala Bogu — ni več. A ljubljanske nune še ne mirujejo. Sedaj vabijo učitelje k duhovnim vajam, ki bodo trajale od 30. t. m. do 3. kimoveca v ljubljanskem nunnem samostanu. Nam je sicer enako, ali se udeleži teh duhovnih vaj katera naših koleginj, ali se jih ne vdeleži nobena, rečemo pa, da bi bil zadnji slučaj najlepši odgovor, da učiteljstvu ni treba duhovnih vaj, kakor jih ni treba drugim stanovom. Kje stoji vendar zapisano, da bi morali na migljaj ljubljanske šenklaške gospose ali ljubljanskih nun hiteti k izpovednicam in igrati žalostno ulogo spokornih grešnikov, kadar se to drugim zljubi? Kakor moramo sami tudi v počitnicah skrbeti, da ne pocepamo od gladi in pomanjkanja, tako bomo tudi sami brez podpore ljubljanskih nun in družih farizejev poskrbeli za svoj dušni blagor. Zato nas pustite lepo v miru in bodite lepo zase po-božni, kakor bomo tudi mi zase! Sicer smo pa mnenja, da